

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen

Ny hantering av begravnings- och kyrkoavgifterna

Januari 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Författningstext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.	4
2.2	Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144).....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	9
2.4	Förslag till förordning om ändring i begravningsförordningen (1990:1147)	10
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:729) om begravningsavgift.....	11
3	Bakgrund	13
4	Begravningsavgift	15
5	Kyrkoavgift	17
6	Konsekvenser	19
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
8	Författningskommentar	21
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.	21
8.2	Förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144).....	21
8.3	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	22
8.4	Förslaget till förordning om ändring i begravningsförordningen (1990:1147)	22
8.5	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1999:729) om begravningsavgift.....	22

1 Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag som innebär att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för all begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Det innebär att alla personer som är folkbokförda inom något av de förvaltningsområden där en församling inom Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten kommer att betala begravningsavgift enligt samma avgiftssats. Avgiftssatsen ska på motsvarande sätt som i dag beräknas genom att kostnaderna för begravningsverksamheten divideras med beskattningsunderlaget. I stället för att detta görs på församlingsnivå ska detta ske med utgångspunkt i de samlade kostnaderna för hela den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap jämfört med den samlade beskattningsbara inkomsten hos de personer som är folkbokförda inom Svenska kyrkans förvaltningsområden. Kvoten däremellan utgör den avgiftssats som ska fastställas.

Hur mycket den enskilde ska betala i begravningsavgift blir liksom tidigare beroende av hans eller hennes inkomst. Det föreslås att Skatteverket ska redovisa det totala uppburna beloppet till Svenska kyrkan centralt, som i sin tur har att fördela pengarna till respektive begravningshuvudman.

För de personer som är folkbokförda inom Stockholms och Tranås kommuner, vilka kommuner är begravningshuvudmän, innebär förslaget inte någon förändring.

Förslagen lämnas mot bakgrund av Folkbokföringsutredningens förslag att folkbokföring inte längre ska ske i territoriell församling inom Svenska kyrkan. Nödvändiga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

2 Författningstext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 a §§ lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt m.m.¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Skatteverket ska senast den 8 mars till kommuner och landsting redovisa den skatt för det föregående året som tillkommer kommunen eller landstinget. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sådan redovisning.

Skatteverket ska senast den 10 september varje år lämna kommuner och landsting uppgift om den beräknade sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten som avses i 1 § första stycket.

Skatteverket ska i fråga om avgifter till trossamfund lämna redovisning och uppgifter motsvarande dem som anges i första och andra styckena till Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund, som enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund har beviljats statlig hjälp med att ta in avgifterna. Skatteverket ska lämna motsvarande redovisning och uppgifter i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) till *den församling, kyrkliga samfällighet* eller kommun *som* är huvudman för begravningsverksamheten.

Skatteverket ska i fråga om avgifter till trossamfund lämna redovisning och uppgifter motsvarande dem som anges i första och andra styckena till Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund, som enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund har beviljats statlig hjälp med att ta in avgifterna. Skatteverket ska lämna motsvarande redovisning och uppgifter i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) till *Svenska kyrkan* eller, *om en* kommun är huvudman för begravningsverksamheten, *den kommunen*.

Skatteverket ska till kommuner lämna motsvarande redovisning som anges i första stycket i fråga om fastighetsavgiftsmedel. Senast samma dag ska Skatteverket till kommuner också lämna uppgift om de sammanlagda fastighetsavgifterna i kommunen enligt Skatteverkets

¹ Lagen omtryckt 1973:437. Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:191.

² Senaste lydelse 2011:1300.

senaste beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Lydelse enligt prop. 2011/12:51 Föreslagen lydelse

4 a §

Ett registrerat trossamfund som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund är berättigat att under visst år (avgiftsåret) av staten uppbära avgift som avses i den lagen med belopp som motsvarar vad som skulle utgå på grundval av de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för de avgiftsskyldiga i trossamfundet enligt Skatteverkets beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) som fattades året före avgiftsåret, beräknat efter den eller de avgiftssatser som har bestämts för andra året före avgiftsåret.

Trossamfund som avses i första stycket är berättigat att under ett visst år av staten såsom förskott uppbära ett belopp som motsvarar produkten av den eller de avgiftssatser som har beslutats för året och de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomster, som enligt Skatteverkets beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen som fattades det föregående året i fråga om kommunal inkomstskatt, har påförts de avgiftsskyldiga. Förskottet avräknas mot de avgifter, som trossamfundet har rätt att uppbära av staten på grundval av besluten om slutlig skatt under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör trossamfundets fordran hos staten enligt denna paragraf ska Skatteverket under samma år utanordna till trossamfundet med en tolfedel per månad den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden, varvid vardag som enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid jämföras med allmän helgdag inte ska medräknas. Är trossamfundets fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, ska vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som har utbetalats i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får Skatteverket dock förordna att utbetalning ska ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolfedel av trossamfundets fordran, ska den jämkning som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Vad som har sagts om avgift till registrerat trossamfund tillämpas på motsvarande sätt i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144). Det som sägs om trossamfund ska dock i stället gälla *den församling eller kyrkliga samfällighet som är huvudman för begravningsverksamheten.*

Vad som har sagts om avgift till registrerat trossamfund tillämpas på motsvarande sätt i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144). Det som sägs om trossamfund ska dock i stället gälla *Svenska kyrkan.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2.2 Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2, 4 och 14 §§ begravningslagen (1990:1144) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2011/12:51 *Föreslagen lydelse*

9 kap.

2 §

Begravningsavgiften ska betalas till *den huvudman inom vars förvaltningsområde* den avgiftsskyldige är folkbokförd.

Begravningsavgiften ska betalas till *Svenska kyrkan eller, om den avgiftsskyldige är folkbokförd i en kommun som är huvudman, till den kommunen.*

4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får på förslag av *huvudmannen* meddela föreskrifter om den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas. I de fall en kommun är huvudman fastställer kommunen dock alltid avgiftssatsen. Avgiftssatsen ska grundas på en särredovisning av verksamhetens intäkter och kostnader.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får på förslag av *Svenska kyrkan* meddela föreskrifter om den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas. I de fall en kommun är huvudman fastställer kommunen dock alltid avgiftssatsen. Avgiftssatsen ska grundas på en särredovisning av verksamhetens intäkter och kostnader.

Avgiftssatsen ska bestämmas på grundval av de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för de avgiftsskyldiga på det sätt som anges i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. I den lagen finns också bestämmelser om beräkning och utbetalning av begravningsavgiften till *huvudmännen*.

Avgiftssatsen ska bestämmas på grundval av de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna för de avgiftsskyldiga på det sätt som anges i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. I den lagen finns också bestämmelser om beräkning och utbetalning av begravningsavgiften till *Svenska kyrkan eller, om en kommun är huvudman, den kommunen.*

14 §

Svenska kyrkan ska på medium för automatisk databehandling underrätta regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om *de avgiftssatser* som

Svenska kyrkan ska på medium för automatisk databehandling underrätta regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om *den avgiftssats* som

föreslås gälla för det följande beskattningsåret. Sedan regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har fastställt *avgiftssatserna* ska regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, på samma sätt underrätta Skatteverket om *de avgiftssatser* som ska gälla för det följande beskattningsåret. Svenska kyrkan ska till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer lämna de ytterligare uppgifter som behövs för att fastställa *en avgiftssats*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om när och hur uppgifterna ska lämnas.

Bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter när kommun är huvudman finns i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighet utdebitering av skatt, m.m.

föreslås gälla för det följande beskattningsåret. Sedan regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har fastställt *avgiftssatsen* ska regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, på samma sätt underrätta Skatteverket om *den avgiftssats* som ska gälla för det följande beskattningsåret. Svenska kyrkan ska till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer lämna de ytterligare uppgifter som behövs för att fastställa *avgiftssatsen*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2.3 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 56 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2011/12:51 *Föreslagen lydelse*

56 kap.

8 §

När den slutliga skatten bestäms gäller att

1. egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) beräknas med ledning av uppgifter om försäkringsförhållanden som lämnas av Försäkringskassan,

2. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) beräknas med ledning av den avgiftssats som för beskattningsåret gäller för den fysiska personen enligt de uppgifter som har lämnats för <i>den församling</i> eller kommun som avgiften ska betalas till, och	2. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) beräknas med ledning av den avgiftssats som för beskattningsåret gäller för den fysiska personen enligt de uppgifter som har lämnats för <i>Svenska kyrkan</i> eller <i>den</i> kommun som avgiften ska betalas till, och
---	--

3. avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund beräknas med ledning av den avgiftssats som för beskattningsåret gäller för den fysiska personen enligt de uppgifter som har lämnats av trossamfundet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

2.4 Förslag till förordning om ändring i begravningsförordningen (1990:1147)

Härigenom föreskrivs att 49 § begravningsförordningen (1990:1147) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

49 §³

Grundläggande bestämmelser om ett ombuds uppgifter finns i 10 kap. begravningslagen (1990:1144). Vid fullgörande av sitt uppdrag *skall* ett ombud inom sitt verksamhetsområde

1. skaffa sig kännedom om hur begravningsverksamheten är organiserad och utförs för dem som inte tillhör Svenska kyrkan och om deras önskemål rörande verksamheten,

2. informera dem som inte tillhör Svenska kyrkan om sin verksamhet och hålla kontakt med företrädare för andra trossamfund än Svenska kyrkan och andra berörda parter,

3. hos huvudmannen för begravningsverksamheten föreslå de åtgärder som behövs för att tillgodose beaktansvärda önskemål som kommer till ombudets kännedom,

4. skriftligen meddela Kammarkollegiet om han eller hon tillstyrker eller avstyrker *huvudmannens* förslag till begravningsavgift. Meddelandet *skall* lämnas i omedelbar anslutning till att Svenska kyrkan lämnat under rättelse om *avgiftssatser* för begravningsavgift enligt 3 § första stycket förordningen (1999:729) om begravningsavgift. Om förslaget avstyrks *skall* ombudet skriftligen motivera det och lämna ett eget förslag till begravningsavgift.

Grundläggande bestämmelser om ett ombuds uppgifter finns i 10 kap. begravningslagen (1990:1144). Vid fullgörande av sitt uppdrag *ska* ett ombud inom sitt verksamhetsområde

1. skaffa sig kännedom om hur begravningsverksamheten är organiserad och utförs för dem som inte tillhör Svenska kyrkan och om deras önskemål rörande verksamheten,

2. informera dem som inte tillhör Svenska kyrkan om sin verksamhet och hålla kontakt med företrädare för andra trossamfund än Svenska kyrkan och andra berörda parter,

3. hos huvudmannen för begravningsverksamheten föreslå de åtgärder som behövs för att tillgodose beaktansvärda önskemål som kommer till ombudets kännedom,

4. skriftligen meddela Kammarkollegiet om han eller hon tillstyrker eller avstyrker *Svenska kyrkans* förslag till begravningsavgift. Meddelandet *ska* lämnas i omedelbar anslutning till att Svenska kyrkan lämnat under rättelse om *avgiftssatsen* för begravningsavgift enligt 3 § första stycket förordningen (1999:729) om begravningsavgift. Om förslaget avstyrks *ska* ombudet skriftligen motivera det och lämna ett eget förslag till begravningsavgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.

³ Senaste lydelse 1999:882.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:729) om begravningsavgift

Härigenom föreskrivs att 2–4 §§ förordningen (1999:729) om begravningsavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kammarkollegiet *skall* fastställa *avgiftssatserna* för begravningsavgift enligt 9 kap. 14 § begravningslagen (1990:1144) *för dem som inte tillhör Svenska kyrkan.*

Svenska kyrkan ska senast den 1 november underrätta Kammarkollegiet om *de avgiftssatser* för begravningsavgift som föreslås gälla för det följande beskattningsåret *för dem som inte tillhör Svenska kyrkan. Om en församling eller kyrklig samfällighet vid denna tidpunkt inte beslutat om förslag till avgiftssats, ska Svenska kyrkan i stället underrätta Kammarkollegiet om den avgiftssats som framgår av upprättat förslag till budget. I sådana fall ska Svenska kyrkan senast den 15 november underrätta Kammarkollegiet om den beslutade avgiftssatsen, om denna avviker från den som framgår av förslaget till budget.*

Kammarkollegiet ska senast den 1 december underrätta Svenska kyrkan om de avgiftssatser som Kammarkollegiet fastställt för dem som inte tillhör Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan ska senast den 3 december underrätta Skatteverket om *de avgiftssatser* för begravningsavgiften som ska gälla för det följande beskattningsåret.

Föreslagen lydelse

2 §

Kammarkollegiet *ska* fastställa *avgiftssatsen* för begravningsavgift enligt 9 kap. 14 § begravningslagen (1990:1144).

3 §⁴

Svenska kyrkan ska senast den 1 november underrätta Kammarkollegiet om *den avgiftssats* för begravningsavgift som föreslås gälla för det följande beskattningsåret.

Kammarkollegiet ska senast den 3 december underrätta Skatteverket om den avgiftssats för begravningsavgiften som ska gälla för det följande beskattningsåret.

⁴ Senaste lydelse 2011:1454.

4 §

Svenska kyrkan *skall* till Kammarkollegiet lämna de ytterligare uppgifter som behövs för att fastställa *en avgiftssats*. Kammarkollegiet får meddela närmare föreskrifter om hur uppgifterna *skall* lämnas till kollegiet.

Svenska kyrkan *ska* till Kammarkollegiet lämna de ytterligare uppgifter som behövs för att fastställa *avgiftssatsen*. Kammarkollegiet får meddela närmare föreskrifter om hur uppgifterna *ska* lämnas till kollegiet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2015.

3 Bakgrund

Begravningsavgiften

Enligt 9 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) ska den som är folkbokförd i Sverige betala en avgift för begravningsverksamheten (begravningsavgift). Skyldigheten gäller således för alla, dvs. oavsett medlemskap i Svenska kyrkan. Begravningsavgiften ska betalas till den huvudman – en församling inom Svenska kyrkan eller en kommun – inom vars förvaltningsområde den avgiftsskyldige är folkbokförd. Avgiftssatsen beräknas genom att den totala nettokostnaden för en huvudmans begravningskostnader divideras med det totala skatteunderlaget avseende personer bosatta inom huvudmannens förvaltningsområde. Varje begravningshuvudman har således sin egen avgiftssats. Det kan innebära att invånarna inom en och samma kommun betalar begravningsavgift enligt olika avgiftssatser på grund av att de är bosatta inom olika församlingars territoriella områden.

För den som är medlem i Svenska kyrkan fastställer respektive församling avgiftssatsen. Avgiftssatsen för den som inte är medlem i Svenska kyrkan fastställs av Kammarkollegiet efter förslag från huvudmännen. Då en kommun är huvudman för begravningsverksamheten, vilket är fallet enbart vad gäller Stockholms och Tranås kommuner, fastställer dock kommunen avgiftssatsen.

Avgiftssatsen multipliceras med vars och ens beskattningsbara inkomst varför den begravningsavgift som den enskilde ska betala är beroende av storleken på hans eller hennes inkomst. Om en församling är huvudman räknas begravningsavgiften in i kyrkoavgiften för den som tillhör Svenska kyrkan. I övriga fall är begravningsavgiften fristående från kyrkoavgiften. I prop. 2011/12:51 föreslår dock regeringen att begravningsavgiften ska vara fristående från kyrkoavgiften även för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan. Vidare föreslås att begravningsavgiften ska beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Kammarkollegiet) för både dem som är medlemmar och dem som inte är medlemmar i Svenska kyrkan. En kommun som är huvudman för begravningsverksamheten ska dock även fortsättningsvis fastställa avgiftssatsen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Folkbokföringsutredningen föreslår i sitt slutbetänkande, SOU 2009:75, att folkbokföring inte längre ska ske i territoriell församling inom Svenska kyrkan. I stället föreslås att folkbokföring ska ske på fastighet, eventuell lägenhet och i kommun. Folkbokföringsutredningens betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Ett genomförande av förslaget att utmönstra församling ur folkbokföringen får följder för hanteringen av begravnings- och kyrkoavgifterna eftersom dessa system bygger på att en person kan hänföras till en församling för att rätt avgift ska påföras. Denna koppling sker i dag genom folkbokföringen.

Begravningsutredningen föreslår i sitt betänkande, SOU 2009:79, att den avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas ska vara densamma inom en kommun. Ett starkt skäl för detta anges vara vikten av att skapa en acceptans för begravningsavgiften hos medlemmarna. Utredningen anger vidare att det framstår som ett rimligt önskemål att alla invånare inom samma kommun ska kunna förvänta sig en välfungerande begravningsverksamhet till samma kostnad. Enligt utredningen ska förslaget ses som ett första steg mot en ordning med en enda huvudman för begravningsverksamheten inom en kommun.

Det kan konstateras att införandet av en och samma avgiftssats för varje kommun skulle eliminera de problem förknippade med uttaget av begravningsavgift som uppkommer om Folkbokföringsutredningens förslag att folkbokföring inte längre ska ske i församling genomförs. Bland annat mot bakgrund av att en församling kan finnas i mer än en kommun skulle dock en för kommunen enhetlig avgiftssats innebära ett alltför stort ingrepp i Svenska kyrkans självbestämmande och organisation. I prop. 2011/12:51 har regeringen därför valt att inte gå vidare med det förslaget.

Folkbokföringsutredningen behandlar i sitt slutbetänkande till viss del frågan om följderna för hanteringen av begravnings- och kyrkoavgifterna av förslaget att utmönstra församling ur folkbokföringen. Utredningen konstaterar dels att Skatteverket inte längre genom folkbokföringen kommer att ha tillgång till uppgift om inom vilken församlings territoriella område en person är bosatt, dels att Svenska kyrkan inte har några uppgifter om de personer som inte är medlemmar i kyrkan. Enligt utredningen blir det därför nödvändigt att bygga upp någon form av informationsutbyte mellan Svenska kyrkan och Skatteverket. Folkbokföringsutredningens förslag till lösning är ett system varigenom Svenska kyrkan får skyldighet att informera Skatteverket om i vilken församling en viss belägenhetsadress finns för att på så sätt kunna koppla den enskilde till rätt församling. De närmare detaljerna kring vilka uppgifter som behöver utbytas och hur det ska ske menar dock utredningen ska uppdras åt de inblandade myndigheterna att utreda vidare.

Kyrkoavgiften till Svenska kyrkan

Svenska kyrkan har med stöd av 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund rätt till hjälp av staten med bestämmande, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp efter beslut av regeringen. Det är Skatteverket som hanterar den statliga hjälpen med avgifterna till trossamfunden, 56 kap. 6 och 8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244).

Enligt 3 § lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund beräknas avgifter som tas in med statlig hjälp med utgångspunkt i den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten. Den som tillhör Svenska kyrkan betalar en lokal och en regional kyrkoavgift. Församlingen, eller den kyrkliga samfällighet i vilken församlingen ingår, beslutar om den lokala avgiften, medan stiftet beslutar om den

regionala kyrkoavgiften. Här kan anmärkas att andra registrerade trossamfund som får statlig hjälp att ta in avgifterna, tar ut en enhetlig avgift för samtliga medlemmar. På grund av att Svenska kyrkans avgiftssatser skiljer sig åt mellan församlingarna är det nödvändigt att kunna hänföra en person till rätt församling för hanteringen av dessa avgifter. Detta möjliggörs i dag genom folkbokföringen. Folkbokföringsutredningens förslag att utmönstra församling ur folkbokföringen påverkar därför även hanteringen av Svenska kyrkans kyrkoavgifter.

Svenska kyrkans kyrkoavgiftssats beräknas på motsvarande sätt som begravningsavgiften såtillvida att kostnaderna för församlingens verksamhet divideras med den sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten för församlingens medlemmar.

I sitt betänkande konstaterar Folkbokföringsutredningen att en utgångspunkt bör vara att rutinerna för begravningsavgift och kyrkoavgift är gemensamma då församling utmönstras ur folkbokföringen. Utredningen gör bedömningen att båda avgifterna kan hanteras på samma sätt och konstaterar att eftersom Svenska kyrkan har information om samtliga sina medlemmar är det möjligt för kyrkan att lämna information om vilken avgift varje individ ska betala.

Såväl Skatteverket som Svenska kyrkan och Kammarkollegiet har i sina remissvar på Folkbokföringsutredningens betänkande poängterat vikten av att frågan om hanteringen av begravnings- och kyrkoavgifterna löses i god tid innan församling tas bort från folkbokföringen.

4 Begravningsavgift

Förslag: En enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Det innebär att alla som är folkbokförda inom de förvaltningsområden där en församling inom Svenska kyrkan är begravningshuvudman ska betala begravningsavgift enligt samma avgiftssats. Avgiftssatsen ska bestämmas genom att huvudmännens samlade kostnader för begravningsverksamheten divideras med den totala beskattningsbara inkomsten för de personer som omfattas av avgiftssatsen. Skatteverket har sedan att redovisa de uppburna avgifterna till Svenska kyrkan centralt som i sin tur får administrera utbetalningarna till respektive huvudman. I de fall en kommun är huvudman för begravningsverksamheten ska alljämt kommunen fastställa avgiftssatsen för dem som är folkbokförda inom kommunen.

Skälen för förslaget: Dagens reglering av begravningsavgifterna där varje begravningshuvudman har sin egen avgiftssats innebär att en enskild person måste kunna hänföras till en viss församling inom Svenska kyrkan för att rätt begravningsavgiftssats ska kunna påföras honom eller henne. Det gäller dock inte personer som är folkbokförda i Stockholms eller Tranås kommuner, eftersom dessa kommuner är huvudmän för begravningsverksamheten inom sina respektive områden.

Ett genomförande av Folkbokföringsutredningens förslag i sitt slutbetänkande (SOU 2009:75) om att folkbokföring inte längre ska ske i församling innebär dock att kopplingen mellan person och församling inte längre kan ske med hjälp av folkbokföringen.

Svenska kyrkan har inga uppgifter om de personer som inte är medlemmar i Svenska kyrkan men som bor inom respektive församlings territoriella område. Skatteverket kommer inte längre att ha uppgifter om inom vilken församling en person bor. Om ingen förändring sker av hanteringen av begravningsavgiften krävs därför att det utvecklas ett informationsutbyte mellan Skatteverket och Svenska kyrkan som gör det möjligt att hänföra en person till det territoriella område som motsvarar en viss församling även om han eller hon inte är medlem i Svenska kyrkan. Vilka uppgifter som bör omfattas av ett sådant informationsutbyte och hur ett sådant utbyte ska ske måste, som Folkbokföringsutredningen konstaterat, utredas vidare. Det kan antas att inte obetydliga utvecklingskostnader för framtagande av nya datastöd krävs för att genomföra ett sådant utvecklat informationsutbyte. Mot den bakgrunden finns det anledning att överväga om det i stället är möjligt att förändra hanteringen av begravningsavgiften så att det inte längre är nödvändigt att en person kan hänföras till en viss församling för att rätt begravningsavgift ska tas ut.

Som redovisats under avsnitt 3 har Begravningsutredningens förslag att införa en avgiftssats per kommun (SOU 2009:79) uppenbara svagheter som bl.a. har att göra med att en församlings gränser inte alltid följer kommungränserna. Det kan alltså vara så att en församling finns i mer än en kommun. För att inte inverka på Svenska kyrkans sätt att organisera sin verksamhet bör i stället möjligheterna övervägas att införa en enhetlig begravningsavgiftssats för all begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap.

En sådan lösning skulle nämligen kunna utformas så att de enskilda begravningshuvudmännen – församlingarna – på motsvarande sätt som sker i dag, räknar ut sina respektive kostnader för begravningsverksamheten. Men i stället för att själva räkna ut avgiftssatsens storlek redovisar varje huvudman sina kostnader till Svenska kyrkan centralt. Efter sammanläggning jämför Svenska kyrkan, på central nivå, de totala kostnaderna för alla huvudmännen med den totala beskattningsbara inkomsten för alla personer som är bosatta inom de områden där Svenska kyrkan ansvarar för begravningsverksamheten, dvs. hela riket med undantag för Stockholms och Tranås kommuner. Kvoten däremellan motsvarar den avgiftssats som bör gälla för den begravningsverksamhet som Svenska kyrkan svarar för. Skatteverkets redovisning av de uppburna avgifterna bör lämpligen ske till Svenska kyrkan centralt som i sin tur får administrera utbetalningarna, förslagsvis så att respektive begravningshuvudman får betalt utifrån vars och ens andel av de totala kostnaderna.

Den lösning som här framförs innebär att det för hanteringen av begravningsavgifterna inte längre skulle finnas något behov av att kunna hänföra en person till en viss församling. Något mer omfattande informationsutbyte mellan Svenska kyrkan och Skatteverket som en följd av förslaget att utmönstra församling ur folkbokföringen skulle därför inte behöva tillskapas. Fördelarna med denna lösning är dock mycket

större än så eftersom en enhetlig avgiftssats bör leda till att den enskilde får en större acceptans för begravningsavgifterna. Samtidigt behåller Svenska kyrkan rätten och initiativet till att organisera verksamheten som man anser bäst.

Lösningen skulle kunna innebära en risk för att de enskilda församlingarna förlorar sitt incitament att bedriva en så kostnadseffektiv begravningsverksamhet som möjligt. Förslagets konstruktion innebär dock endast att de totala kostnaderna för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap läggs samman. Möjligheterna kvarstår därför för såväl Svenska kyrkan centralt som de enskilda församlingarna och det allmänna att göra jämförelser, både vad gäller de totala kostnaderna olika år som beträffande de enskilda församlingarnas kostnader. Varje församling torde därför behålla incitamentet att bedriva en kostnadseffektiv begravningsverksamhet.

Stockholms och Tranås kommuner påverkas inte av denna lösning eftersom de själva beslutar om avgiftssatsen för sin begravningsverksamhet.

Sammanfattningsvis innebär det förslag som nu lämnas att var och en av de församlingar som är huvudman för begravningsverksamheten inom sitt förvaltningsområde ska redovisa sina kostnader för denna till Svenska kyrkan centralt. Svenska kyrkan har därefter att jämföra de samlade kostnaderna med den totala beskattningsbara inkomsten i riket, med undantag för Stockholms och Tranås kommuner, vilka kommuner alltså föreslås behålla sin beslutanderätt om avgiftssatsens storlek. På grundval av dessa uppgifter beräknar Svenska kyrkan den för kyrkans begravningsverksamhet enhetliga avgiftssatsens storlek.

I prop. 2011/12:51 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (Kammarkollegiet), utom för kommuner som är begravningshuvudmän, ska fastställa avgiften både för dem som är och för dem som inte är medlemmar i Svenska kyrkan. I linje med detta föreslås här att Svenska kyrkan ska lämna sitt förslag till enhetlig avgiftssats till Kammarkollegiet, som med utgångspunkt i förslaget ska bestämma den enhetliga avgiftssats enligt vilken begravningsavgift ska betalas.

Förslaget förutsätter ändringar i 9 kap. 2, 4 och 14 §§ begravningslagen (1990:1144), i 3 och 4 a §§ lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. och i 56 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Förslaget innebär även följdändringar i begravningsförordningen (1990:1147) och förordningen (1999:729) om begravningsavgift.

5 Kyrkoavgift

<p>Bedömning: Några ändringar i lag är inte nödvändiga för att kyrkoavgifterna ska kunna hanteras om Folkbokföringsutredningens förslag att folkbokföring inte längre ska ske i församling genomförs.</p>
--

Skälen för bedömningen: Mot bakgrund av att kyrkoavgiftssatsen skiljer sig åt mellan de olika församlingarna inom Svenska kyrkan påverkar Folkbokföringsutredningens förslag att utmönstra församling ur folkbokföringen även hanteringen av denna avgift. Beträffande kyrkoavgiften kan dock konstateras att Svenska kyrkan har kännedom om vilka som är berörda, nämligen de som är medlemmar i kyrkan. Det övergripande problemet är dock att Svenska kyrkan måste kunna hänföra en medlem till rätt församling, vilket särskilt kan vara problematiskt efter att en person har flyttat. Svenska kyrkan får visserligen uppgifter om flyttningar genom s.k. bruttoaviseringar från det statliga personadressregistret (SPAR), 8 a § förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret. I dag är den nya fastighet till vilken den enskilde flyttat genom folkbokföringen redan kopplad till rätt församling. Försvinner denna koppling kan Svenska kyrkan inte längre avgöra inom vilken församling en viss adress är belägen. Uppgift om församlingstillhörigheten är nödvändig såväl vid bestämmande av avgiftssatsens storlek som för uttagande av en korrekt avgift hos den enskilde.

Som redovisats i avsnitt 3 beräknas kyrkoavgiftssatsen genom att församlingens kostnader divideras med beskattningsunderlaget avseende församlingens medlemmar. Underlaget för Svenska kyrkans beräkningar av beskattningsunderlaget avseende det kalenderår som avgiften ska betalas för utgörs av Skatteverkets uppgifter om beskattningsunderlaget för församlingsmedlemmarna från året dessförinnan. I början av december varje år lämnar Svenska kyrkan uppgifter till Skatteverket dels om avgiftssatsen för varje församling, dels om kyrkans medlemmar genom angivande av personnummer. Eftersom uppgiften om församling i dag finns angiven på individnivå i folkbokföringsdatabasen har Skatteverket sedan möjlighet att hänföra medlemmarna till rätt församling. I augusti året efter beskattningsåret sker sedan en slutavräkning i samband med att Skatteverket har fattat beslut om slutlig skatt. Skatteverkets redovisning av de uppburna avgifterna sker samlat till Svenska kyrkan centralt som i sin tur sköter den vidare redovisningen till respektive församling.

Det preliminära beskattningsunderlaget som används för att beräkna avgiftssatsen bör inte påverkas av om församling utmönstras ur folkbokföringen. Det är dock nödvändigt att Svenska kyrkan kan hänföra sina medlemmar till rätt församling för att rätt avgift ska påföras och för en korrekt slutavräkning. En lösning som skulle ge Svenska kyrkan svar på inom vilken församling en adress är belägen skulle vara att få tillgång till adresskoordinater från Lantmäteriet. Om Svenska kyrkan får adresskoordinaterna till sina medlemmars adresser kan alla medlemmar hänföras till rätt församling, förutsatt att Svenska kyrkan upprättar församlingsindelningen digitalt, vilket i dag sker i samband med kyrkovalen. Detta är dock något som bör kunna lösas genom avtal mellan Lantmäteriet och Svenska kyrkan. Något behov av lagändringar finns inte.

För att Skatteverket ska kunna ange rätt avgiftssats för rätt person om folkbokföringen inte längre kommer att innehålla uppgift om församling, måste Svenska kyrkan inte enbart som i dag lämna uppgifter om avgiftssats och om kyrkans medlemmar, utan även om medlemmarnas

församlingstillhörighet. Av 5 § lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund framgår att Svenska kyrkan (liksom övriga registrerade trossamfund vars avgifter ska tas in med statlig hjälp) ska lämna Skatteverket de uppgifter som behövs för att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifterna. Om Svenska kyrkan ska lämna uppgifter även om församlingstillhörigheten till Skatteverket omfattas således den uppgiftsskyldigheten redan av befintliga regler. Några författningsändringar är således inte nödvändiga.

6 Konsekvenser

En enhetlig begravningsavgiftssats

I dag varierar begravningsavgiftssatserna mellan församlingarna inom Svenska kyrkan. Även om församlingarna är belägna inom samma kommun skiljer sig avgiftssatserna åt vilket för den enskilde ofta kan vara svårt att förstå. Den stora vinsten med förslaget om en enhetlig begravningsavgiftssats är att avgiftssatsen kommer att vara densamma oavsett var en person bor i landet, förutsatt att det är på en ort där Svenska kyrkan svarar för begravningsverksamheten. Det bör leda till att skattebetalarna kommer att få en större acceptans för begravningsavgiften.

Förslaget om att införa en enhetlig avgiftssats bygger på att de totala begravningskostnaderna jämförs med det totala beskattningsunderlaget. Avsikten är alltså att avgiftssatsen ska beräknas på motsvarande sätt som i dag, även om beräkningen sker med utgångspunkt i ett samlat underlag med avseende på den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Förslaget bör därför inte påverka de samlade intäkter som tas in för att täcka kostnaderna för begravningsverksamheten.

Den genomsnittliga begravningsavgiftssatsen i riket har sedan 2004 uppgått till 0,22 procent. I den beräkningen ingår även Stockholms och Tranås kommuner, som är huvudmän för begravningsverksamheten inom sina respektive kommuner. Om dessa kommuner undantas från beräkningarna, med hänsyn till att de alljämt föreslås bestämma sina egna avgiftssatser, uppgår den genomsnittliga begravningsavgiftssatsen till 0,24 procent för den verksamhet som bedrivits under Svenska kyrkans huvudmannaskap.

En enhetlig begravningsavgiftssats på det sätt som nu föreslås kan komma att avvika från den avgiftssats den enskilde betalar i dag. Vissa personer som i dag har en hög avgift kommer att få betala en lägre avgift medan andra som i dag har en låg avgift får betala en högre avgift. Den största ökningen kommer personer som är folkbokförda i Danderyds församling att få, eftersom församlingens avgiftssats i dag är 0,08 procent. För en person bosatt där med en årsinkomst på 250 000 kronor kommer begravningsavgiften att höjas med 30 kronor per månad. Den största avgiftssänkningen får de personer som är folkbokförda i Övre Älvdals församling som i dag har en avgiftssats på

0,76 procent. Avgiften för en person som är bosatt där kommer att sänkas med 99 kronor per månad vid en årsinkomst på 250 000 kronor. Generellt sett kan konstateras att högre begravningsavgifter är vanligare i områden med lägre inkomster och tvärtom. En enhetlig begravningsavgiftssats får därför positiva fördelningseffekter.

För en stor majoritet av de berörda, fler än 90 procent, innebär inte förslaget att begravningsavgiften kommer att ändras med mer än 30 kronor per månad vid en årsinkomst på 250 000 kr.

En annan fördel med förslaget är att kostnaderna för att genomföra Folkbokföringsutredningens förslag att folkbokföring inte längre ska ske i församling inte blir så stora som har befarats, inte minst för Svenska kyrkan, men även för Skatteverket. Något omfattande informationsutbyte kommer inte att behöva byggas upp och inte heller behöver registren utökas med ett stort antal nya uppgifter för att hantera begravningsavgifterna. Förslaget torde ge utrymme för vissa besparingar för Svenska kyrkan även om uppgiften om församling blir kvar i folkbokföringen, eftersom varje enskild församling inte längre behöver ta fram underlag för intäktssidan och inte heller behöva lämna förslag till avgiftssats. Allt detta bör lämpligen kunna lämnas att skötas centralt av Svenska kyrkan. Härigenom tillförsäkras att Svenska kyrkans begravningsverksamhet kommer att skötas kostnadseffektivt.

Eventuella kostnader för att bygga upp den nya administrationen kring en enhetlig begravningsavgiftssats bör vara små och ryms under alla förhållanden inom befintliga budgetramar.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Svenska kyrkan har i sitt remissvar på Folkbokföringsutredningens slutbetänkande poängterat vikten av att få gott om tid på sig för genomförandet, om folkbokföring inte längre ska ske i församling. Hanteringen av begravnings- och kyrkoavgifterna utgör en väsentlig del i det arbete som kyrkan behöver tid för. Om församling ska utmönstras ur folkbokföringen är det lämpligt att ändringarna med avseende på en enhetlig begravningsavgift träder i kraft vid samma tidpunkt. Mot bakgrund av de förenklingar som förslaget med en enhetlig begravningsavgift innebär för Svenska kyrkan, bör ändringarna kunna träda i kraft den 1 januari 2015.

Några övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

8 Författningskommentar

- 8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

3 §

Ändringen i *tredje stycket* innebär att Skatteverket ska redovisa uppburna avgifter och beskattningsunderlag i fråga om begravningsavgift till Svenska kyrkan centralt i stället för till den församling eller kyrkliga samfällighet som är huvudman för begravningsverksamheten. De kommuner som är huvudmän ska dock alltjämt få separat redovisning. Ändringen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för all begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget redovisas i avsnitt 4.

4 a §

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att vad som i paragrafen sägs om avgift till registrerat trossamfund ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om begravningsavgiften, varvid det som sägs om trossamfund ska gälla Svenska kyrkan i stället för som i dag den församling eller kyrkliga samfällighet som är huvudman för begravningsverksamheten. Ändringen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för all begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget redovisas i avsnitt 4.

- 8.2 Förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

9 kap.

2 §

Paragrafen föreslås ändras så att begravningsavgiften ska betalas antingen till Svenska kyrkan eller, om den avgiftsskyldige är folkbokförd i en kommun som är huvudman för begravningsverksamheten till den kommunen. Ändringen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för all begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget redovisas i avsnitt 4.

4 §

Ändringarna i denna paragraf innebär att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap, i stället för att varje enskild församling som är huvudman för begravningsverksamheten har sin egen avgiftssats. Genom förslaget till ändring i *första stycket* klargörs att det är Svenska kyrkan som ska föreslå den avgiftssats enligt vilken begravningsavgiften ska betalas. Av 2 § begravningsförordningen (1999:729) framgår att det är Kammarkollegiet som fastställer

begravningsavgiftssatsen. Detta gäller dock inte då en kommun är huvudman. I de fallen ska alltså kommunen fastställa avgiftssatsen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att den hänvisning som där görs till lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. ändras så att det klargörs att utbetalning av begravningsavgiften inte längre ska ske till varje huvudman för begravningsverksamheten. I stället ska utbetalning ske till Svenska kyrkan centralt eller, liksom tidigare då en kommun är huvudman, den kommunen.

Skälen för förslagen utvecklas i avsnitt 4.

14 §

Ändringarna i *första stycket* är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Genom ändringarna klargörs att det är fråga om en enda avgiftssats i dessa fall. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4.

8.3 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

56 kap. 8 §

Ändringsförslaget i *punkten 2* är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgift ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4.

8.4 Förslaget till förordning om ändring i begravningsförordningen (1990:1147)

49 §

Ändringarna i *fjärde punkten* är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4.

8.5 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1999:729) om begravningsavgift

2 §

Den första ändringen i paragrafen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4.

Förslaget om en enhetlig begravningsavgiftssats lämnas med beaktande av det förslag som regeringen tidigare lämnat i prop. 2011/12:51, enligt vilket förslag Kammarkollegiet ska fastställa avgiftssatsen både för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan och för dem som inte är det. Som

en följd av detta lämnas här ändringsförslag som innebär att Kammarkollegiets beslutanderätt utvidgas till att omfatta även dem som är medlemmar i Svenska kyrkan.

3 §

Ändringarna i paragrafen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4. Förslaget om en enhetlig begravningsavgiftssats lämnas med beaktande av det förslag som regeringen tidigare lämnat i prop. 2011/12:51 enligt vilket förslag Kammarkollegiet ska fastställa avgiftssatsen även för dem som tillhör Svenska kyrkan.

I *första stycket* har andra och tredje meningarna utgått eftersom förslaget om en enhetlig begravningsavgiftssats innebär att de enskilda församlingarna eller kyrkliga samfälligheterna inte längre ska besluta om sin egen avgiftssats.

Borttagandet av *andra stycket* är en följd av förslaget i prop. 2011/12:51.

Ändringen i *tredje stycket* varigenom Kammarkollegiet i stället för Skatteverket åläggs underrättningsskyldighet är en följd av regeringens tidigare förslag i prop. 2011/12:51. Ändringen i övrigt är en följd av förslaget om en enhetlig begravningsavgiftssats.

4 §

Ändringen är en följd av förslaget att en enhetlig begravningsavgiftssats ska gälla för den begravningsverksamhet som bedrivs under Svenska kyrkans huvudmannaskap. Skälen för förslaget utvecklas i avsnitt 4.